

3. Департамент державної реєстрації та нотаріату [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://ddr.minjust.gov.ua>.

4. «Громадські організації в Україні» [Електронний ресурс]: Режим доступу - <https://www.ukrinform.ua>.

5. Громадські об'єднання в Україні» [Електронний ресурс]: Режим доступу - <http://mycurator.com.ua>.

УДК 378.1(043.2)

Шклярчук Ю.М.

*студентка юридичного факультету
Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича,
м. Чернівці, Україна.*

Науковий керівник: Романюк І.І., к.ю.н., асистент

МОДЕЛЬ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРАВНИКІВ ЯК «САНАЦІЯ» ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

Дисбаланс між попитом та пропозицією на ринку праці, зростання рівня безробіття серед молоді, зниження «ваги» вищої освіти у суспільстві породжує дискусії у наукових та професійних колах. Так, в умовах реформування вищої юридичної освіти, проведено не одну зустріч, конференцію, круглий стіл, предметом якої б не були «проблеми юридичної освіти». Серед існуючих проблем, гостро постала проблема невідповідності юридичної освіти сучасним тенденціям на ринку праці.

Вирішити проблему, яка «вкорінена» десятки років в існуючій системі вищої юридичної освіти одразу не можливо, однак оздоровити цілком під силу кожній правничій школі.

Загальновідомий закон попиту і пропозиції відмінно ілюструє ситуацію, що склалася на ринку юридичної освіти. Так, престижність юридичної професії та юридичної освіти загалом, формує пропозицію, як «природну» реакцію на систематично зростаючий попит. Дія зазначеного закону відображає парадоксальну ситуацію, коли в країні важко знайти вуз, в якому б юристів не готували. На основі матеріалів викладених у працях Масальського В. [2, с. 177-183], Комарова В. [1, с. 20-38] та матеріалів представлених у довіднику ВНЗ сайту osvita.ua [5] проведемо

узагальнення щодо кількості вищих навчальних закладів, що здійснюють підготовку правників.

В ході аналізу ситуації, що склалася на ринку юридичної освіти, виникає чимало запитань. Чи значна кількість вищих навчальних закладів породжує якісну конкуренцію? Чи відповідає юридична освіта сучасним тенденціям на ринку праці? Чи забезпечують навчальні заклади належну якість освітніх послуг?

В чому ж причина?

У науковій праці «Ціннісні виклики українській юридичній (правничій) освіті», П. Пацурківський та Р. Гаврилук, зазначають, що великою мірою деформуючого впливу на формування ключових компетентностей правника нового типу в Україні є відірваність сучасної правничої освіти від реальних потреб суспільної практики, надмірна теоретизація і догматизація цієї освіти, зведення її переважно до нагромадження студентами недостатньо системних знань про позитивне право та одночасно з цим недооцінка практичної підготовки майбутніх правників [3, с. 47].

Науковці відзначають різноманітні «рецепти» з удосконалення практичної складової у підготовці фахівців, в тому числі правників. Зокрема, максимальне введення у навчальні плани практичних занять, відхід від формалізованого підходу до організації та проходження практики, запровадження в освітній процес сучасних інтерактивних технологій, дуальна освіта, реалізація компетентнісного підходу у навчанні, переорієнтація змісту та спрямованості практичних занять, запровадження моделі вирішення казусів (правових спорів), імітація судового процесу, залучення студентів до роботи у юридичних клініках та ін.

З огляду на це, з метою підготовки висококваліфікованих, практичноорієнтованих та конкурентоспроможних фахівців в галузі права, ще з 1995 року (за деякими даними) запроваджено юридичну клінічну освіту, як одну із «санаційних (оздоровчих) процедур» при підготовці молодого правника.

Професор школи права Балтиморського Університету штату Мериленд Сполучених Штатів Америки – Джейн Щукотске, досліджуючи систему юридичної освіти в світі відзначає: «Юридичні факультети у багатьох регіонах світу доповнюють викладання правової теорії в аудиторіях так званою «клінічною освітою». Це освітній метод, що дає студентам можливість попрацювати у юридичній конторі, дійсної або

спеціально створеної у стінах університету – так званій «клініці». Працюючи в ній, студенти надають юридичні послуги реальним громадянам, що потребують їх допомоги» [4].

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (2984-14), Указу Президента України від 18 жовтня 2001 року N 992 (992/2001) «Про Національну програму правової освіти населення», реалізуючи рекомендації Всеукраїнської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення та з метою створення належних умов для набуття громадянами необхідного обсягу правових знань та навичок у їх застосуванні, надання безоплатної правової допомоги особам, які потребують соціального захисту та підтримки, а також **отримання студентами старших курсів юридичних спеціальностей практичних навичок юриста** наказом Міністерства освіти і науки України було затверджено Типове положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України [6] (виділено автором).

За результатами аналізу даних звіту діяльності Асоціації юридичних клінік України за 2016-2017 роки, чисельність юридичного клінічного руху в Україні має позитивну динаміку [7]. Так, станом на 2017 рік в Україні діє 60 юридичних клінік, які через організацію надання безоплатної правової допомоги забезпечують якісну практичну складову у підготовці фахівця нового покоління.

Юридична клініка юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича була створена у 2006 році. У різні часи свого існування юридична клініка виконувала роль альтернативного центру безоплатної правової допомоги для своїх клієнтів із залученням до її роботи обмеженого кола студентів. До основних напрямків роботи юридичної клініки належать практичне навчання, правова допомога, правопросвіта.

Реформування юридичної (правничої) освіти, поживлення юридичного клінічного середовища знайшли своє відображення у становленні якісно нової юридичної клініки на факультеті. Так, у листопаді 2016 року було затверджено нове положення про юридичну клініку та розпочався період стратегічного планування її діяльності, а вже у 2017 році юридична клініка юридичного факультету Чернівецького національного університету стала членом Асоціації юридичних клінік України.

Вибір **оптимальної, ефективної та привабливої** моделі роботи юридичної клініки є чи не найосновнішим викликом, що постав перед адміністрацією факультету та дружньою командою юридичної клініки.

На сьогоднішній день спостерігається позитивна динаміка залучення студентів до роботи у юридичній клініці юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, їх кількість невпинно зростає. Поєднання навчання з роботою у юридичній клініці, дотримання дедлайнів по розгляду та підготовці справ клієнтів дає змогу студентам не тільки набувати практичних навичок спрямованих на опанування ними обраної майбутньої професії, а й отримувати досвід управління часом (тайм-менеджемент).

Серед напрямків ефективної та продуктивної роботи юридичної клініки чи не найперше місце посідає інформаційна складова: реклама у мережі Інтернет, соціальні мережі, радіо, друковані засоби масової інформації, друкована рекламна продукція.

Основним напрямком роботи юридичної клініки є практичне навчання як безпосередньо в юридичній клініці, так і під час проведення практикумів, занять із «Street Law».

За ініціативи команди юридичної клініки та підтримки адміністрації факультету було **запроваджено** у навчальний план підготовки бакалаврів **курс «Практичне право»**, вивченням якого охоплено усі групи студентів 4 курсу. Окремі студенти 2 та 3 курсів обрали «Практичне право» як вибіркову дисципліну.

Програма курсу «Практичне право» побудована на справах клієнтів юридичної клініки, що дає змогу під час занять працювати не з «наближеними до реальної дійсності» фабулами ситуацій, а з реальними документами та проблемами реальних людей.

Перевага зазначеного курсу очевидна. Так, студенти отримавши теоретичні знання з різних дисциплін, приміром цивільного права та цивільного процесу мають можливість закріпити їх на практиці. Однак, досить часто ми стикаємося з відсутністю у студентів системних знань з вирішення конкретної справи клієнта.

Таким чином, запровадження моделі практичної підготовки студентів-правників дає можливість відповідати сучасним трендам ринку праці, підвищити мотивацію студентів до отримання практичних навичок, зменшити «тривожність» випускників перед першим працевлаштуванням, сформувати особливий набір загальних та професійних компетенцій, адаптувати сучасну правничу (юридичну) освіту до реалій сьогодення.

Список використаних джерел

1. Комаров В. Вища юридична освіта України: нові виміри // Право України. – 2017. – № 10. – С. 20-38.
2. Масальський В. І. Юридична освіта у вищих навчальних закладах України у 1991-2002 рр.: історико-соціологічний аналіз / В. І. Масальський, Д.С. Скородумов // Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць. – К., 2012. – Вип. 59. – С. 177–183.
3. Пацурківський П. С., Гаврилюк Р. О. Ціннісні виклики українській юридичній (правничій) освіті // Право України. – 2017. – №10. – С. 38-56.
4. Щукотсе Дж. Клінічна освіта: міст між теорією і практикою. URL: http://www.u21.org.ua/ukr/kliniki_stat5 (дата звернення: 10.02.2018).
5. Довідник вищих навчальних закладів України // База даних «Освіта». URL: <https://osvita.ua/vnz/guide/search-17-0-0-147-155150.html> (дата звернення: 10.02.2018).
6. Про затвердження Типового положення про юридичну клініку вищого навчального закладу України: Наказ від 03.08.2006 № 592 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0956-06> (дата звернення: 10.02. 2018).
7. Звіт про діяльність Асоціації юридичних клінік України за 2016-2017 роки // URL: <https://legalclinics.in.ua/wp-content/uploads/Zvit-AYUKU-2017-tekst.pdf> (дата звернення: 10.02. 2018).

УДК 341.1/.8

Фуріна А.І.

*студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ,
м. Дніпро, Україна.
Науковий керівник: **Наливайко Л.Р.**, д.ю.н., професор*

ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНІ ОСОБИ: НАЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ

Актуальність проблеми внутрішньо переміщених осіб (ВПО) в нашій державі постала внаслідок російської агресії в Криму та подій на Сході України. Українці змушені були покинути свої домівки, щоб уникнути